

Norsk Yrkeshygienisk Forening
c/o Knut S. Grove
Eldsbakkane 79
5253 Sandsli
Tlf: 932 41 609
E-post: fagsekretar@nyf.no
Org.nr. 00971 288 000

Arbeidstilsynet
Avdeling for arbeidsmiljø og regelverk
Att: Monica Seem

Deres dato:

Deres ref.:

Vår dato:

07. november 2025

Vår ref.:

OE/HTS

Innspill til regelverksendring angående tetthetstesting av åndedrettsvern

Norsk Yrkeshygienisk Forening (NYF) viser til den nylige svenske forskriften AFS 2023:11 “Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning”, som trådte i kraft 1. januar 2025. Denne forskriften innfører et tydelig krav om individuell utprøving og dokumentert tetthetstesting (fit-testing) av tettsittende åndedrettsvern, i tråd med internasjonal standard ISO 16975-3:2022.

I Norge finnes det allerede krav om at personlig verneutstyr skal *passer eller kunne tilpasses arbeidstakeren* (jf. forskrift om utførelse av arbeid § 15-1 og forskrift om bruk av personlig verneutstyr § 10). Likevel er det i dag ikke eksplisitt angitt at tettsittende åndedrettsvern skal tetthetstestes og dokumenteres. Dette skaper et tolkningsrom og en ujevn praksis mellom virksomheter og bransjer.

Fagrådets forslag

Fagrådet i NYF anbefaler at Arbeidstilsynet vurderer en presisering i forskrift om utførelse av arbeid (kapittel 15), tilsvarende den svenske modellen, for å sikre lik og tydelig praksis.

Vi foreslår at det innføres en ny paragraf, for eksempel § 15-5 a Tetthetstesting av åndedrettsvern, med følgende ordlyd:

§ 15-5 a Tetthetstesting av åndedrettsvern

Arbeidsgiver skal sikre at tettsittende åndedrettsvern prøves ut individuelt for hver arbeidstaker før første gangs bruk, og deretter ved behov.

Utprøvingen skal vise at åndedrettsvernet passer arbeidstakerens ansikt og gir tilstrekkelig tetthet.

Utprøvingen skal utføres etter anerkjent metode, fortrinnsvis i samsvar med ISO 16975-3:2022 “Respiratory protective devices – Selection, use and maintenance – Part 3: Fit-testing procedures”.

Arbeidsgiver skal dokumentere resultatet av tetthetstesting og sørge for ny test dersom arbeidstakerens ansiktsform endres, nytt utstyr tas i bruk, eller det ellers er grunn til å tro at tettheten ikke lenger er tilfredsstillende.

Veiledningstekst

Som del av veiledningen til bestemmelsen foreslår vi å presisere at:

- Tetthetstesting kan gjennomføres ved kvalitativ metode (smak/lukt) eller kvantitativ metode (måling av partikkelkonsentrasjon eller kontrollert undertrykk (controlled negative pressure CNP)).
- Testen skal utføres av kompetent personell, for eksempel bedriftshelsetjeneste, verneingeniør eller yrkeshygieniker.
- Bruker skal samtidig læres opp i å utføre daglig tetthetssjekk (seal-check).

Begrunnelse

1. Harmonisering med Sverige og EU-standarder: Et eksplisitt krav vil bringe norsk praksis i tråd med AFS 2023:11 og ISO 16975-3.
2. Bedre rettssikkerhet og tilsyn: Et klart “skal-krav” vil gjøre Arbeidstilsynets kontrollarbeid mer presist og rettferdig.
3. Forebygging av eksponering: Flere studier viser at feil passform er en vanlig årsak til at åndedrettsvern ikke beskytter som forutsatt.
4. Kompetanseheving: Et tydelig krav vil styrke rollen til bedriftshelsetjenester og yrkeshygienikere som fagressurser på området.

Kilder og referanser

- Arbetsmiljöverket (2023). *AFS 2023:11 – Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning.*
- Arbetsmiljöverket. *Andingskydd* <https://www.av.se/halsa-och-sakerhet/personlig-skyddsutrustning/andningskydd/>
- Arbeidstilsynet (2025). *Åndedrettsvern.*
- Samarbeid for Sikkerhet (2024). *Anbefaling 009N – Pusteluft og filtrerende åndedrettsvern (Rev. 2).*
- Offshore Norge (2011). *Anbefalt retningslinje 133 – Tetthetstesting av åndedrettsvern.*
- ISO 16975-3:2022. *Respiratory protective devices – Selection, use and maintenance – Part 3: Fit-testing procedures.*

Vi mener en slik endring vil styrke både arbeidstakernes vern og arbeidsgivernes etterlevelse av forskriftens intensjon.

Fagrådet i Norsk Yrkeshygienisk Forening stiller gjerne til disposisjon for dialog eller deltakelse i et eventuelt arbeidsmøte om temaet.

For Norsk Yrkeshygienisk Forening (NYF)

Oscar Espeland

Hans Thore Smedbold

Leder av NYF